

Úvod

Práci na toto téma jsem si vybral, protože tu byla práce s učiteli. A je to taky velmi zajímavé téma, neboť jsem se tu dozvěděl něco málo co si učitelé na prvním stupni myslí o rodičích a dětech.

Teoretická část

Učitel:

Každé lpění na formálních znacích role napovídá kantorovu nevyrovnanost, nejistotu, obavy ze ztráty pozice atp. pubescenti nevidí v učiteli již žádnou „tabuizovanou autoritu“. Jejich možnosti východiska jeho hodnocení jsou však zpočátku ještě omezená egoistickým přístupem a dosud „černobílým viděním“.

Třída pubescentů se vzrůstajícím sebeuvědomováním jejích členů dokáže již citlivě, třebaže jen ze svého hlediska, odrážet každou „chybu pedagoga“, pohotově ji komentuje a uděluje i nelichotivé přezdívky. Kritika učitelů se v tomto věku stává normou chování. U mnohých jde však jen o „přenos vztahu k rodičům“ (rušením ve škole je tedy nezřídká ventilován např. odpor k otci atp.). Kladný vztah však nedávají tak snadno najevo z obavy, že by to mohlo být chápáno jako šplhounství.

S pronikáním do hlubších oblastí psychiky sebepoznáváním jsou kritéria i postoje stále diferencovanější. Ve své nejistotě oceňují zvláště autoritu bez nadřazování, dobrý vztah a pochopení pro žáky, ochotu vyslechnout jejich názory, soulad slov a činů atd. S postupujícím poznáním jsou pak stále více schopni posuzovat i učitelovy odborné znalosti, „jeho vztah k výuce“ a hlavně pedagogické dovednosti. Základem jeho kompetence se pro ně stává schopnost vysvětlit látku (usnadnit orientaci v množství učiva). Trvalý význam má také charakter jeho emocionality (př. pozitivní nálada, smysl pro humor, jednání bez nervozity, atd.)

Vztahy:

Z hlediska učitele je optimální třídní kolektiv s „příznivým sociálním klimatem“ (př. dobré kolektivní vztahy, ochota pomáhat.). V takovém prostředí panuje i vyšší míra odpovědnosti a příčiny neúspěchů jsou pak samotnými žáky hledány především v sobě. Toho však nelze dosáhnout jen tím, že učitel bude dobrý, škola na úrovni, třída super kolektiv atd., ale musí tu být vždy oboustranná interakce učitele a žáka.

Stále více jsou na školách již aplikovány psychologické postupy napomáhající jak rozvoji sociálních dovedností, internalizaci sociálních norem, postojů a forem chování, tak k formování adekvátního sebepojetí, samostatnosti v rozhodování, odpovědnosti i morální autonomie. Jedním z takových výchovných programů je například španělský psycholog R. O. Rocheho (1992). Tento postup pokrývá celkem 10 duševních útvarů:

U žáků:

- Důstojnost osoby a sebeúctu
- Postoje a interakční způsobilost
- Pozitivní hodnocení druhých
- Kreativita a iniciativa
- Komunikace, vyjadřování citů

U vychovatelů:

- Interpersonální empatie
- Asertivita
- Sebeovládání
- Reálné a prezentované modely
- Prosociální chování

Od aplikace těchto psychologických technik je dnes očekáváno zlepšení mnohde již nevládnutelných interakčních vztahů, navození přátelštější atmosféry ve třídě, větší saturace sociálních potřeb uznání, přijetí i akceptace sebe sama. Obecně tedy méně soupeřivosti a více altruizmu. Zkušenosti, ale napovídají, že zajištění optimálních výsledků by vyžadovalo rozšíření těchto programů i do mnohých rodin.

Motivace:

Prospěch ve škole, ale i třeba v práci je vždy výsledkem schopností a píle. To vyzvedá podíl motivace.

Ve snaze o utřídění složité problematiky motivace osvojování poznatků je rozlišována motivace primární- vycházející z vnitřních potřeb a snah, a motivace sekundární- vyplývající z dalších důsledků učení, tj. klasifikace, pochval, Z hlediska vyspělosti výkonové motivace zjišťujeme, že u někoho je hlavním motivačním faktorem jen sociální odezva, u jiného spíše sebeprosazování, až po optimální orientaci na úkol.

Motivace dívek:

Dívky spoléhají více na přípravu, dělají své úkoly co snad nejlépe, i když jsou jednotvárné, a končí, teprve když jsou hotové. Ve škole se snaží soustředit v každé hodině i v těch posledních,.... Jsou tedy vytrvalejší a více orientovány na úkol.

Motivace kluků:

Hoši důvěřují více svým schopnostem. Snaží se úkol vždy spíše správně pochopit, kladou větší důraz na ambice, soustředí se nejen na úkol, ale i na sebezprosažení.

Praktická část

Vlastní výzkum:

Můj výzkum jsem dělal na téma: Postoje rodičů a dětí ke škole z pohledu učitele. Výzkum jsem provedl na 1. stupni Základní Školy Masarykova v Rychnově nad Kněžnou. Udělal jsem rozhovor s učitelkou a s dvěma učiteli, další 4 učitelky vyplnily dotazník a na konec jsem provedl rozhovor s dvěma žáky páté třídy.

Otázky v dotazníku:

Tam kde to půjde napíšu i zajímavou odpověď, která byla při rozhovoru či v dotazníku vyslovena.

Otázky:

1. Muž/ žena
2. Věk
3. Jak dlouho učíte?
4. Chtěl(a) jste být vždy učitel(ka)?
5. Proč jste chtěl(a) být učitel(ka)? – protože jsem byla naivní
6. I dnes by jste volil(a) stejně? – nelituji toho, ale dnes velká amerikanizace
7. Jaký předmět učíte rád(a)?
8. Který předmět by jste vyškrtl(a)? – vše co smrdí politikou
9. Jak se Vám jeví „dnešní“ děti? – děti jsou odraz společnosti
10. Děti a inteligence – je stejná, nebo jsou dnes chytřejší? – horší a horší (alespoň v mé třídě)
11. Jsou rodiče ochotni spolupracovat? – jak kteří
12. Učebnice atd. jsou lepší či horší než dříve? – jsou lepší, ale mohlo by se trochu více času věnovat grafické úpravě
13. Jaký je ideální počet dětí na učitele a kolik jich ve skutečnosti máte?
14. Co můžete dělat, když děti zlobí? – zlobit se, mračit se, poučovat!

15. Jaké tresty by jste přidal(a)? - „tělesné“

16. Co by jste změnil(a) ve školství? – celé školství, hlavě ministra, no vlastně vláda už padla

Zhodnocení výsledků:

Průměrný věk učitelů je plus mínus 45 let, učitelem chtěla být asi tak polovina. Důvodem bylo u většiny práce s lidmi, a že mají rádi děti. Většina učitelů by dnes volila nakonec stejně, ale někteří se nejdříve lehce cukali, že by možná zkusili jít na tu medicínu.

Nejméně oblíbený předmět je hudební výchova a ten by i vyškrtli, mezi ty oblíbené patří skoro vše až na tu hudební výchovu.

Děti jsou podle nich více línější a hlavně drzejší. S inteligencí je to prý lepší, ale neumí to využít, nemají žádnou motivaci a cíl, kterého by chtěli docílit, protože rodiče jim vše poskytují. Z toho vyplývá i spolupráce rodičů se školou – za vše mohou učitelé, neboť mé dítě je hodné a toho co tvrdíte by nebylo schopno, to někteří rodiče dokážou tvrdit. Jinak to je prý půl na půl.

Ideální počet dětí je 15 – 20 a mívají na prvním stupni 20 – 25. Když zlobí tak mohou akorát pokárat a potom dávat napomenutí až ke dvojce z chování. Přidání trestů většina vynechala, a pokud něco tak se smíchem či v uvozovkách dali fyzické tresty.

A na konec by vlastně všichni učitelé změnili dvě věci, ale asi ne jen učitelé na první stupni, ale všichni jak mohu kolem sebe neustále poslouchat a tím jsou celé školství a co hlavně peníze by chtěli přidat.

Rozhovor s dětmi:

Do vyhodnocení můžu dát, že tyhle dvě děti jsou spokojeni se svými učiteli.

A ideální učitel by měl být: hodný, ale tak aby uměl i pokárat. Občas umět u pečlivějších odpustit, když něco například zapomene. No a potom hlavně naučit a mít trpělivost. Pohlaví je jim jedno, ale kdyby něco měli vybrat tak radši učitelku než učitele na tan první stupeň.

Závěr

Do závěru mohu dát jen asi to, že postoje rodičů i dětí ke škole je u většiny velmi lhostejný až negativní. Myslím si, že to je škoda. A také můj názor je, že největší vliv na to má americký způsob života, teda znám to jen z filmů, ale úplně přesně to tady začíná vypadat jako v těch filmech. No to je asi všechno.

Skupina: Út – 16:10 hTéma: Postoje rodičů a dětí ke škole z pohledu učitele; Vypracoval: B. Hostinský

Datum vypracování: 20.5.2009

Literatura

Doc. PhDr. ČAČKA, Otto. *Psychologie*. Nakladatelství Doplněk. Brno, 2000.

ISBN 80-7239-060-0.